

НЕБОЈША ЋОСИЋ

ЕНДЕМСКА ГЕОГРАФИЈА

Север

На северном фронту вербалне борбе никако да доведу до задовољавајућег решења.

Почело је од уобичајених расправа везаних за економска питања. За производњу и потрошњу, праведнију расподелу материјалних богатстава. Пошло се од стомака, од пуних/препуњених казана до празних/полупразних тањира, да би у врелим дискусијама, можда и због деловања закона инерције, преговарачке елите зачуђујуће брзо прешле пут од физике (људи, територија, казани) до метафизике (раса, нација, религија, култура).

Једна преговарачка страна емоционално (физика) и интелектуално (метафизика) заострено инсистира на већој самосталности у односу на синхронизовано деловање државног организма, друга, условно речено, представници организма, предложену самосталност доживљава као шок по законе који одређују устројство свемира. Доживљавају је као одсецање удова, рецимо, руке или ноге, или као одстрањење једног плућног крила, али зар било ко иоле разуман жели да буде осакаћен тек онако, из чистог мира, како предлоге једне стране тумачи друга. Ситуација се мења у случају болести. У датом случају за целину је болест жеља за већом самосталношћу која, логично, води до одвајања појединих северних делова од светог државног организма као чињенице општег устројства.

Ко зна која се већ поставља преговарачких елита снабдевених аргументима, оштрог језика и бритког ума, вратила у своје кабинете без језика, отупљеног ума.

На преговоре елите одлазе обично свеже, обично насмејане, добро ухрањене, у својим изјавама одреда оптимистички расположене, да би се после узбудљивих дуела, рекосмо, враћале покисле, бесловесних погледа и неутешног изгледа.

Како је то тужно!

У свој топли дом улазиш тек да потражиш здравствену књижицу са овереним путним налогом за неки од санаторијума, по могућству у швајцарским планинама због њиховог доброг гласа и још бољег ваздуха.

Пред нестрпљивим перима и микрофонима јавног мњења које тражи твоју главу због још једне сесије речито ћутиш или мумлаш као да су ти уста пуна врелог кромпира. Канибалско мњење не хаје ни за заветрину сачињену од цитата тамо неког филозофа из 5–6. века пре нове ере. Нова крв жури да прошири поседе и убере летину са њих док ти журиш у Швајцарску. А брод са светом и деловима северне територије само што није закорачио у свемир самосталности.

Зајад

На западном фронту уместо вербалних окршаја који повремено попуњавају слободне капацитете швајцарских санаторијума говори ватрена моћ оружаних снага Светог римског царства.

Суочен са недвосмисленом жељом ванземаљаца да се трајно настане на светом тлу не базирајући се на присуство постојећег, релативно густо насељеног становништва, државни организам је у крајеве где сунце сваке вечери тоне у океан послао армије ојачане логистичком флотом бродова оспособљених за ратна дејства у свемиру.

Прва линија фронта већ месецима гори!

А све је почело да не може бити боље!

Ванземаљци су једног лепог, такорећи туристичког јутра изронили из слане воде Атлантика (вест о васкрснућу златнооких Атлантиђана демантована је до поднева), покуљали из утроба своје раскошне нимало бучне свемирске флоте, до вечери никли из тла, просто као флора.

Дочекани су како и приличи гостима, хлебом, вином и сољу.

Супер! Сада коначно знамо да нисмо сами у свемиру, резонавао је свет.

Међутим, када ни после вишемесечног боравка и свестране размене искустава две цивилизације придошлице нису показале жељу за повратком у своје бродове који су спокојно левитирали у атмосфери, настали су проблеми.

Ванземаљци су царској управи предочили узроке своје свемирске миграције.

Због више узастопних потреса катаклизмичких размера ванземаљци су остали без чврстог тла под ногама, другим речима, без матичних планета. Једино решење беше хитна евакуација у бродове и пут, далеки пут у неизвесност до првог тла погодног за атерирање и наставак уобичајеног живота.

„И ето, драги наши пријатељи, догодило се да су нас светлосне године прво приближиле, затим довеле на територију вашег Светог царства. Сада нам се чини као да смо се поново родили. Јер каква је то утеха, кажите, читав живот провести лутајући безваздушним пространствима тамног свемира. Рађати се, живети и умирати без чврстог тла под ногама, у вечној ноћи”, изасланик ванземаљаца учтиво је клечао пред члановима царске управе.

Управа је предложила повратак у бродове и наставак трагања за новим стаништем. Царство је мало, исувише скромно да би на дуже време могло издржавати две популације, домицилну и придошлице из свемирских дубина. Гости су се могли уверити у гостољубивост и добру вољу становништва. Међутим, брзо се испоставило да стање није исто када у кући обитавају породице које се прехрањују приносима са просечне царске њиве, и у новонасталој ситуацији када су куће претворене у демографски мравињак а складишта хране у пустиње без жита. Вековно искуство показује да решење нису ни грађење високих и густих гроздова солитера, и не зна се каква нова/праведнија парцелизација обрадивог земљишта.

Царством брује антиванземаљске сентенце, од типа *свако̄ ѓост̄а ш̄ри дана дос̄та̄, доц̄ли див̄љи па ис̄терали ш̄иш̄оме*, до изреке или *ми*, или *они* која злокобно исказује сву сложеност државне драме, водећи филозофи сумирали су опште расположење.

Ванземаљци су одлучили да се боре за опстанак на новооткривеном тлу.

Убрзо су крхотине појединих ванземаљских и царских бродова почеле да падају на главе неопрезних становника.

Ко то каже да на западу нема ничег новог!

Север 2

Већ се заборавило када су почели преговори.

Сменило се мноштво преговарачких гарнитуре, смењивала су се годишња доба, стасавале су нове генерације, ширили се нови обичаји, нове религије и развијале нове политичке филозофије. Мењала се клима (чак је и у швајцарским планинама

долазило до повремених несташица снега), мењале се технологије, док се изнад свега сунце неумитно хладило.

Чинило се да се нико, ама баш нико није осврнуо на вест о коначном решењу.

Врховна реалност ЗАКОН, морао је да се мења. Али то је био, испало је тако, најмањи проблем. Ту су научници, ту је школована свита правника и књижевника. Први доказују истину. Други је показују. Једни ревидирају постојеће и додају нове законске одредбе, књижевници их усклађују са освештаним религијским прописима, капиларна административна мрежа је спремна да их чило убризга у све ћелије организма.

Јер свемир је све, само не коначна ентропија и хаос. Из простог разлога што се у хаосу не може живети. Ту смо да како знамо и умемо преовлађујемо последице ентропије, расуђује свет. Таквим расуђивањем свет је истовремено моћан и безутешно осуђен на сталну борбу са процесима распадања уграђеним у основе свемирског механизма.

Медији су на сва звона позивали становништво да достојанствено испрати сународнике који су заплвили свемиром самосталности.

На историчарима је остало да читају и подвлаче црте испод страница које је исписао заједнички живот на тлу Светог римског царства. Прочитати значи разумети.

Јуџ

Далеко, тамо далеко у јужним провинцијама Царства одвијао се мирнодопски, помало летаргичан, помало наркотизиран живот између благодарних испарења хлорофила, у сенци ЗАКОНА.

Тамо није било потребе ни за преговорима које је испостављао север, ни за рушилачким спекталима који су успешно проређивали и царску и ванземаљску популацију на западном фронту. Што не значи да се становништво није интресовало за збивања у разним деловима Царства. Помно су ишчитавани и коментарисани новински извештаји, студирана електронска штампа. Медији су као и већина продавница у туристичкој сезони своје услуге пружали нон стоп.

Захтеви северних територија југу нису били јасни. Север југу никада није био јасан, делом због његове негостољубиве природе, због готово непровидних завеса магле, хладних ноћи и снежних површина, по вид толико опасних да су туристичке агенције уз шубаре и шалове у списак обавезних реквизита уврстиле и наочаре тамних стакала.

Да ли се погледом кроз таква стакла може стећи увид у прави изглед нечег? Не може. Може се гледати и гледати, размишљати о виђеном, али пут ка елементарним истинама (нпр. какав је заиста тен северњака, да ли су баш све краве на пашњацима, заједно са њима сивоцрне, тамноплаве, да ли су такве све зграде, саобраћајнице, укључујући пешачке зебре и боје семафора) од почетка бива условљен тамним филтерима. Како уживати у евентуалној лепоти северних крајолика и у лепоти њихових житеља? Ако се загледаш у снег и лепоту, ослепећеш, ако се заштитиш ускраћен си за чулну истину, тиме и за почетак праве комуникације.

Север југу није био јасан и услед разлога дубљих од чулних.

Северњачке саге о скромности, штедљивости, потреби да се праведније, увек праведније вага имовина (опет казани, тањира и сав прибор који иде уз њих, и још много тога), религијске флоскуле које су налагале трпљење, скрушеност, сталне поборе (лежање на ексерима, спавање на промаји итд.), покајање, купања којим се испирају грехови, малтретирање чула и тела до границе њиховог поништавања, изгладњивање домаћих и дивљих животиња не би ли ваљда и та невина божја створења заслужила блажен боравак својих душа (научници су утврдили да и домаће и дивље животиње имају душу) у врту лепшем од свих вртова, фаланге просјачких редова заколутаних очију које су обично с пролећа и у јесен у славу божју попут скакаваца који нити сеју, нити жању, пустошиле поља и воћњаке, југ је доживљавао најпре као декоративну, затим као надасве лицемерну причу примерену извођењу у храму богиње Талије. Врло лицемерну, поготово после легендарних пљачкашких похода када се северњачка аскеза враћала у своје магле са богатим пленом.

Аскеза која се периодично (дакле, редовно) претвара у рушитељску оргију свих седам смртних грехова, одбијала се о назоре уравнотеженог југа. Оправдање почињених бестијалности сликовитим причама о несавршености људске природе склоне паду у Сатанин загрљај које су у предасима између пошести здушно ширили религијски могули, њихови позиви на свеопште покајање (које изједначава кривце и жртве, резоновали су јужни филозофи), југ је с презиром одбацивао.

Вест о путу у самосталност територија препуњених маглом, димом и мистиком, примљена је с олакшањем дуж сунчаних плажа, у бескрају заталасаних равница.

Патриотски југ је на западни фронт послао своје елитне јединице са одговарајућом техником. И примио у своје редове колоне са севера, махом жене старије доби које је Света инквизиција оптужила за вештичарење.

Ах, тај север! Нека путује где год зажели са језовитим приказима огњених бичева по кожи грешника претходно куваних у сумпорним кадама, са визијама о крају света разноразних анорексичара, епилептичара, сумасишавших, нека путује.

Запад 2

Ратне операције на западу спонтано су утихнуле једне зиме. Од Атлантика до Алпа срушено је све што се могло срушити.

Највећи део ванземаљаца увидевши да у ратној калварији нестају све предности живота на дуго жуђеном тлу, укрцао се у преостале бродове који су после почасног круга напустили орбиту Светог царства. Веровали су да ће се у догледно време, после новог циклуса безбројних рађања и умирања на путу, поново усидрити на тлу погодном за живот.

За утеху, у новом походу ка чврстом тлу, нису били сами.

Многи становници Царства (махом висока техничка и медицинска интелигенција, несмирени духови научника, филозофа и уметника, али и већи број генерала и високих официра) одлучили су да извесност живота у Царству замене неизвесностима свемирске одисеје. У психолошком смислу догађао се парадокс. Оно што је ванземаљцима до бесмисла већ било познатио, за госте у бродовима представљало је новост и изазов.

Када је оружје заћутало и сходно древним обичајима послато у музеје, када је званично проглашена победа армија Светог царства, преосталим ванземаљцима је пружена рука помирења. Ваљало је засукати рукаве и препустити се чарима градитељске епопеје пошто је вишегодишњи ратни ерос успешно за дуже време решио демографска питања.

Ипак је био у праву онај који је рекао „на западу ништа ново.”

Исток

Сваког јутра после ноћног купања сунце прво обасја источне обале Царства.

И сваког јутра дежурни светионичар у знак поштовања према диновском црвеном диску који се полако, наоко невољко извлачи из воде отресајући капљице на све стране, гаси фар првог светионика Царства склапајући лепезу у десној руци „док му поглед пада на објекат”.

Једног јутра му се учинило да из правца сунца долеће јато белих птица/лађа.

Свемир

Поново је заспао главе клонуле у хрпу папира.

Већ данима механички понавља једно те исто: „Шта ћу ја у свемиру? Шта ћу ја у свемиру?“

Око њега се тиска шаренолики свет свемирских путника.

Бивши припадници зараћених армија оживљавају призоре ратне епопеје, жене се старају о храни и хигијени, научници постављају хипотезе, филозофи разматрају своје тезе, из инкубатора сваког дана излазе нови примерци новорођенчади: дечаци и девојчице, ванземаљци и ванземаљке, јагањци, пилићи, прасад, телад, чак и птице, мрави, бубамаре... све подсећа на Нојеву барку! Генерали и официрски кор бдију над топографијом бескраја.

Зна да је последњу ноћ пре одласка на фронт провео у мирној ували на крају дуге пешчане плаже. Такође зна да се по буђењу окупао и уредно пријавио за одлазак на западни фронт. И зна да је као и сав нормалан свет учествовао у славним борбама. Како је доспео на брод ванземаљаца није могао да докучи, и није био сигуран да икога у бродском општежићу то занима. Вероватно је грешком евакуисан док је онесвешћен (контузован) лежао међу рушевинама неке од напуштених рововских линија. Рат се завршио, разумео је, а он не може да призове ниједну свесну слику везану за своје одвајање од тла. Сада то ионако није важно. Према речима заповедника њихов брод је (као и остали у низу) већ више хиљада (милиона) светлосних година удаљен од Светог царства.

Следећих дана (опет хиљеде и хиљаде) записао је: „Као да на броду губим уобичајени осећај за лепо“, и поново пао у хрпу папира.

Поједине хипотезе научници су претварали у аксиоме:

– Свет је бескрајан.

– Брзина светлости је максимална брзина у свемиру.

– У свемиру постоји мноштво тела погодних за развитак органског света.

– Људи и ванземаљци поседују свест о времену јер поседују свест о кретању.

Научнике су после консултација са уметницима, махом књижевницима, својим *верују* следили свештеници:

– Свемир је бескрајан, дакле Бог је бескрајан.

– Брзина светлости је приближно максимална брзина којом божја милост купа свемир/свемире.

– У свемиру постоји мноштво места на којима се божја створења могу настањивати без штетног уплива Сатане.

– Људе и ванземаљце Бог је даровао свешћу о времену и кретању. Генералима и официрском кору свемирски простор је представљао идеално поље (тло) за развијање војних операција неслућених размера, ако треба и против самог Сатане, с чиме су се први сложили свештеници, затим и филозофи, чак и најскептичнији међу њима.

Када се поново пробудио схватио је да се брод приближава неком тлу.

У неверици, протрљао је очи. Тло му беше познато, исувише познато. Могао је да се клади да ће за неколико тренутака свемирска армада после дугог пута бацити сидра у песак плаже на којој је провео ноћ уочи одласка на фронт.